

eMiljøverndepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo

Deres ref.:
200804319-9/HDA

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2008/15426 ARE-PI-ES
Arkivkode:
725.1/1617

Dato:
15.1.2010

Reguleringsplan ny riksveg 714 over Dolmøya, Hitra kommune - Klagesak knyttet til hubrolokalitet UTTALELSE

Direktoratet for naturforvaltning anbefaler at Miljøverndepartementet tar klagen fra Norsk Ornitologisk Forening, Verdens Villmarksfond Norge og Naturvernforbundet i Sør-Trøndelag til følge.

DN mener det ikke kan være tvil om at hekke- og leveområdet for hubro ved Dolmsundet på nordsida av Vettastraumen som reguleringsplanen forutsetter at ny rv. 714 skal bygges gjennom, vil gå tapt dersom utbygginga blir gjennomført. En vegtrasé fra Vettastraumen og østover Dolmøya vil gå direkte gjennom hekke- og leveområdet og nær inntil selve hekkelokaliteten. Det vil ikke være mulig å gjennomføre avbøtende tiltak for å hindre at leveområdet går tapt, dersom vegen skal legges gjennom området.

Hubro er i Artsdatabankens Rødliste fra 2006 klassifisert som ”sterkt truet”. Arten er omfattet av flere internasjonale konvensjoner, den er en av et fåtall arter som DN har utarbeidet en egen handlingsplan for som ledd i arbeidet med å stanse tapet av biologisk mangfold innen 2010. Hubros status forutsetter en sterk beskyttelse av leveområder og tiltak for å sikre overlevelse og reproduksjon.

Hitra og Frøya er påvist å være viktige leveområder for hubro. Lokaliteten ved Dolmsundet er dokumentert å være det hekke- og leveområdet i dette distriktet som har hatt den mest stabile og største ungeproduksjonen av alle lokalitetene på Hitra og Frøya siden den ble kjent.

Det foreligger et utredet, godt alternativ til traseen gjennom hekkeområdet. DN tilrår at en tar opp igjen den allerede utredete ”rett-fram-traseen” Melkvika – Vågan. Verdien av å skåne hubrolokaliteten mener DN i seg selv er verdt ekstra kostnader i den størrelsesorden som er nevnt for denne traseen. Alternativet er også vurdert å være en bedre løsning for mange andre viktige samfunnsinteresser. Det ser for DN ut som traseen Melkvika – Vågan på alle måter framstår som det mest framtidsrettete og samfunnsnyttige alternativet.

Direktoratet for naturforvaltning (DN) viser til henvendelse fra Miljøverndepartementet (MD) datert 12. november 2009 om at departementet ønsker DN's vurdering i en klagesak som departementet skal behandle på vedtak i Hitra kommunestyre 26.6.2008 om Reguleringsplan ny riksveg 714 over Dolmøya. Vi viser til tilsendt kopi brev datert 14. oktober 2009 som har gått til Samferdselsdepartementet, Fiskeri- og kystdepartementet og Nærings- og handelsdepartementet, til oversendte sakspapirer og til et konstruktivt og godt møte og nyttig og forsvarlig avvirket befarings i det aktuelle området ved Dolmsundet i Hitra kommune 27. november 2009.

Norsk Ornitologisk Forening avdeling Sør-Trøndelag (NOF) i brev av 7. desember 2008 og Verdens Villmarksfond WWF-Norge i brev av 12. desember 2008 har klaget på vedtaket i Hitra kommune om Reguleringsplan for ny RV 714 over Dolmøya. Naturvernforbundet i Sør-Trøndelag (NVF) har i brev av 16. desember 2008 sluttet seg til NOFs klage.

Klagene er begrunnet med at gjennomføring av reguleringsplanen vil medføre "utradering av en hekkeplass for den sterkt truede hubroen" (NOF og NVF) og "vil ødelegge en svært viktig hekkeplass for en sterkt truet art på Norsk rødliste, hubroen" (WWF).

DN vil foreta en faglig gjennomgang av hubroens utvikling og status som art i Europa, Norge og Sør-Trøndelag, oppsummere hva som er viktige påvirkninger og trusler i Norge og Sør-Trøndelag og gjøre greie for hva som forutsettes av oppfølging av arten etter internasjonale konvensjoner, relevant EU-regelverk, den norske "Rødlista" og naturmangfoldloven. Vi vil gi en vurdering av betydninga av den aktuelle hubrolokaliteten ved Dolmsundet og konsekvensene av å bygge ut rv. 714 gjennom området slik den påklagete reguleringsplanen forutsetter. Den faglige gjennomgangen bygger på en rekke kilder. Referansene oppgis i den faglige gjennomgangen og er oppsummert som vedlegg til brevet.

I tillegg til å gi en faglig vurdering av hubrolokaliteten i Dolmsundet i forhold til trasevalget for rv. 714, velger DN også å gi en tilråding om trasevalg for rv. 714 på den aktuelle strekningen.

Kort om situasjonen

Reguleringsplanen for ny riksveg 714 fra Hitra, over Dolmsundet ved Dolmsundet bru og over Dolmøya ble vedtatt av Hitra kommunestyre 26.6.2008 og kunngjort 25.11.2008. Planen forutsetter at rv. 714 legges etter omtrent nåværende trase på sørsida av Dolmsundet og i ny bru over Vettastraumen, som er den smaleste delen av Dolmsundet, der den eksisterende Dolmsundet bru ligger. Fra nordsida av Dolmsundet forutsettes at vegen skal legges i ny trase østover 150 – 300 meter fra land parallelt med Dolmsundet, forbi Morvika og fram til der tunnelen til Frøya tar ned.

Gjennom planprosesser som har pågått siden vedtak om fastlandsforbindelse ble gjort på slutten av 1980-tallet, har det vært diskutert og fastlagt ulike traseer for rv. 714 fra Hitra over Dolmsundet mot tunnelen til Frøya. Det har stått mellom traseen over Vettastraumen og en "rett-fram-trase" Melkvika – Vågan som forutsetter bru ca 2 km øst for Vettastraumen og ca 1 km øst for Kvernhusvika. Traseen med bru over Vettastraumen utgjør en betydelig omveg, mens en trase mer rett fram har gitt utfordringer for uskiping av konstruksjoner fra Kvernhusvik Skipsverft, krever en lengre bru og er vurdert som mer kostbar å bygge. Traseen over Vettastraumen for rv. 714 skal være knapt 5 km lengre

enn Melkvika – Vågan. Trafikkmengden på riksvegstrækninga er opplyst å være på i gjennomsnitt 1500 – 2000 kjøretøyenheter pr. døgn (ÅDT).

Trasevalget over Vettastraumen som reguleringsplanen forutsetter, ble fastlagt på kommuneplannivå av Miljøverndepartementet i år 2000 ved en avgjørelse i en innsigelsessak. Hitra kommune hadde da vedtatt kommuneplanens arealdel med rv. 714 over Vettastraumen, mens både Statens vegvesen og Frøya kommune hadde innsigelse til denne løsninga og ønsket alternativet Melkvika – Vågan.

Hubrolokaliteten i heiområdene som den nye riksvegtraseen fra Vettastraumen østover Dolmøya vil gå gjennom, ble påvist i 2002, et par år etter at MD hadde fastlagt trasevalget. Lokaliteten og hekkeresultater har vært kartlagt siden da og skal være kjent for kommunen og Fylkesmannen.

Klagene

Klagene fra NOF, WWF og NVF tar utgangspunkt i at det i 2002, et par år etter at vedtaket om trase var gjort, ble påvist et leve- og hekkeområde for hubro i et område som den nye vegtraseen i reguleringsplanen går gjennom. Klagerne påpeker at hubro er en art som etter "Rødlista" fra 2006 er karakterisert som sterk truet. De viser til at tidligere bestandsestimater for hubro antas å være alt for høge. De peker på at mange av tidligere hubrorevir nå står tomme, at hubroen er helt fraværende, mens lokaliteten som nå er truet er dokumentert er i aktiv bruk og har produsert desidert flest unger av samtlige kjente lokaliteter på Hitra og Frøya siden 2002.

Klagerne mener den aktuelle hekkelokaliteten med stor sikkerhet vil bli ødelagt på permanent basis dersom rv. 714 blir bygget over Dolmøya slik reguleringsplanen forutsetter. De krever at reguleringsplanen endres slik at vegen legges i en alternativ trase utenfor hubroens hekketerritorium.

DNs faglige vurderinger

(En liste over de referansene det henvises til i den faglige gjennomgangen, er gjengitt som vedlegg til brevet.)

Hubroens utvikling og status i Europa

Hubroen var tidligere en sterkt etterstrebet art. Fra første halvdel av 1800- og gjennom 1900-tallet hadde den en negativ bestandsutvikling i store deler av Europa. Iverksatte tiltak for å hindre dødelighet i forbindelse med kraftledninger, samt fredning, utsettingsprosjekter mm., har snudd denne trenden. I flere land har nå bestanden økt eller stabilisert seg (Glutz von Blotzheim, 1980, Cramp 1985, Fremming 1986 og BirdLife International 2004). I dag anslås den europeiske bestanden å ligge på mellom 19 000 og 38 000 par (BirdLife International 2004).

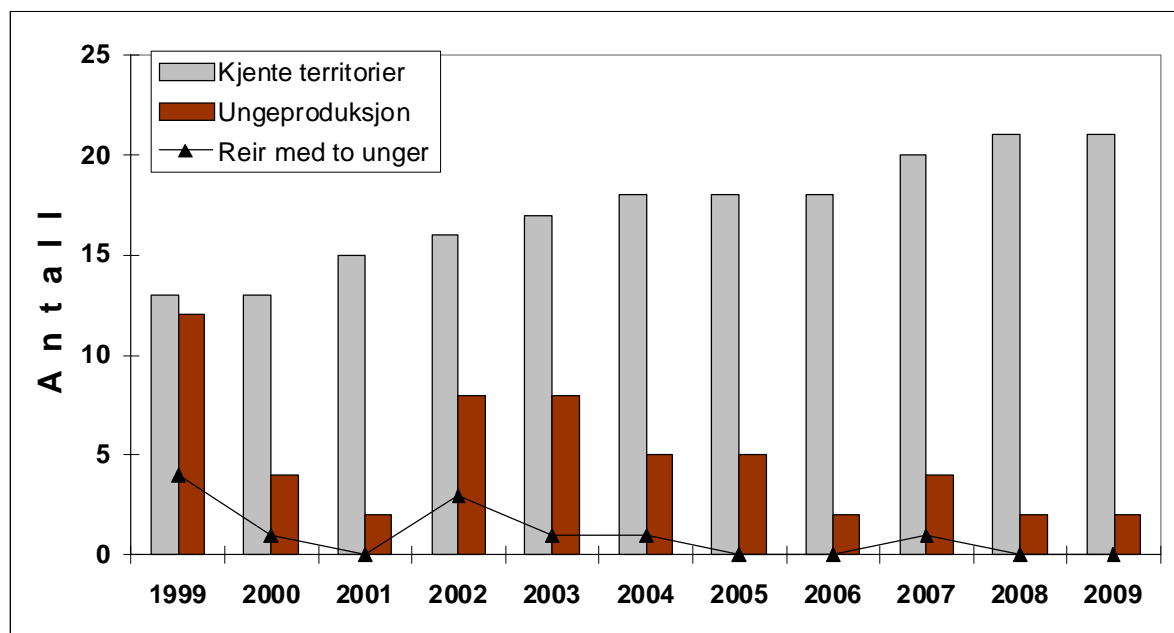
Hubroens utvikling og status i Norge og Sør-Trøndelag

Hubroen i Norge har gjennomgått en bestandsreduksjon som sammenfaller med den i resten av Europa. Mens en i store deler av Europa har greid å snu den negative utviklingen, ser det ut til at den bare har fortsatt i Norge.

I etterkant av statusen hubroen fikk på Rødlista i 2006 som ”sterkt truet”, er det satt i gang et nasjonalt kartleggingsprosjekt for arten i regi av NOF. Prosjektet er startet opp i 2008 og skal gå over flere år. Dette er første gang det foretas en landsomfattende kartlegging av hubro i Norge. Kartlegging av hubro er svært vanskelig og tidkrevende. En kan derfor tidligst forvente å få ut et godt bestandsestimat mot slutten av prosjektperioden som er i 2013. Siste publiserte bestandsestimat tyder på at det finnes mellom 408 og 658 par i Norge (Jacobsen m.fl. 2008).

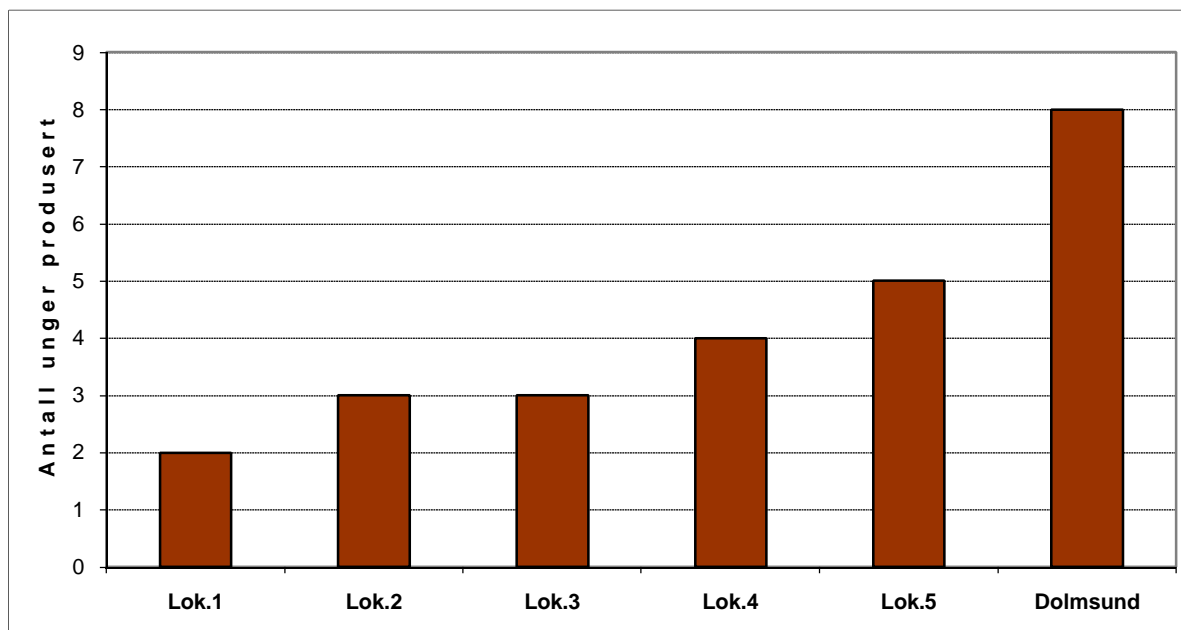
I rapporten fra det første året (2008) i kartleggingsprosjektet ble det funnet 37 lokaliteter som kan regnes som aktive for hubro i Sør-Trøndelag. Men det ble dette året konstatert hekking bare i 7 av lokalitetene (Øien m.fl. 2009). Upubliserte data fra 2009-sesongen korrigerer antall aktive lokaliteter ned til 34, og tyder på at arten er forsvunnet fra 8 - 10 kommuner i fylket (Morten Venås personlig meddelelse). Kommunene Hitra og Frøya har i lang tid vært ansett som viktige områder – ”strongholds” – for hubro i Sør-Trøndelag. Men både for bestandsstørrelse og ungeproduksjon har en registrert en negativ utvikling. Siden samme negative utvikling ser ut til å gjelde i alle kommuner, har Hitra og Frøyas relative viktighet likevel holdt seg i fylket.

Figurene 1 og 2 viser territorier og produksjon av hubrounger på Hitra og Frøya. Av figur 1 går det fram utviklinga i antall kjente territorier for ungeproduksjon de siste elleve år. Nedgangen i ungeproduksjonen vurderer DN å være mer dramatisk enn figuren gir uttrykk for. Hadde alle revirene vært kjent i 1999, ville kartlagt ungeproduksjon for dette året trolig vært langt større. Figur 2 viser betydninga av territoriet i Dolmsundet for ungeproduksjonen. Dette territoriet har siden 1999 kommet opp i åtte produserte unger, medregnet 2009-sesongen. Mens ingen av de andre territoriene på Hitra og Frøya har produsert mer en fem unger (Pearson pers. medd.).

Figur 1

Figuren viser nedgangen i produksjonen av hubrounger for kommunene Hitra og Frøya (målt i annen halvdel av juni) sett i forhold til antall kjente hekkerevir (fra Pearson 2008 og Pearson pers. medd. 2009).

Figur 2

Figuren viser total ungeproduksjon i de seks mest produktive hubrorevirene i Hitra og Frøya kommuner fra 2002 – 2009. Reviret i Dolmsundet er det mest produktive i distriktet de siste åtte årene (fra Pearson 2008 og Pearson pers. medd. 2009)

Ut fra det som foreligger av tilgjengelige data fra Hitra/Frøya, mener DN det er bekreftet at hubroterritoriet i Dolmsundet har stor verdi for den videre utvikling av hubrobestanden i distriktet.

Som nevnt er kunnskapsgrunnlaget for hubro i Sør-Trøndelag og resten av landet til dels mangelfull. Dette gjelder nok til en viss grad også for Hitra og Frøya, men disse kommunene er av de som er best undersøkt. DN vurderer det som lite trolig at en mer fullstendig oversikt over hubroens forekomst og reproduksjon i de to kommunene vil kunne endre bedømmelsen av at lokaliteten ved Dolmsundet er svært viktig for bestandsutviklinga for hubro i dette distriktet.

Viktige påvikninger og trusler i Norge og Sør-Trøndelag

Hubrobestanden i Norge er utsatt for et sett av ulike trusler. Det er foretatt en gjennomgang av trusselfaktorer og årsaker til tilbakegang i kapittel 7 i "Handlingsplan for hubro" som ble framlagt av DN høsten 2009. Det er to hovedfaktorer som er viktige:

- 1) Kraftledninger er en alvorlig dødelighetsfaktor hos hubro. Dødelighet i forbindelse med kraftledninger, skjer enten i form av elektrokusjon (strømgjennomgang ved kortslutning eller jordslutning, ved at fuglen er i berøring med to ledninger eller en ledning og jording) eller ved direkte kollisjon. Undersøkelser indikerer at 80-90 % av dødsfallene i forbindelse med kraftledninger skyldes elektrokusjon, mens resten er en følge av direkte kollisjon. I tillegg er flere av hubroens byttedyr utsatt i forhold til kollisjon med ledningsnett.

- 2) Menneskelige inngrep og forstyrrelse er også en vesentlig faktor i forhold til utviklingen av hubrobestanden. Hubroen er generelt en sky fugl og tåler som regel lite menneskelig aktivitet før den forsvinner. Det er mange typer menneskelige inngrep som vil påvirke hubroen negativt. Hyttebygging og vegbygging ved hekke- og leveområdene eller ferdsel og aktivitet som følge av hyttebygging og vegbygging er eksempler på påvirkninger som kan fortrenge hubroen varig. Ved hogst nær reiret kan lokaliteten bli uegnet for hubroen i en årrekke eller i verste fall varig. Effekten av å anlegge kraftledninger er beskrevet i punkt 1. Andre typer arealinngrep kan også ha en negativ effekt i forhold til hubroens mulighet til å skaffe seg byttedyr.

For en grundigere gjennomgang av negative påvirkningsfaktorer for hubro, vises det til "Handlingsplan for hubro". Lenken til DN's nettsted for handlingsplanen er:

<http://www.dirmat.no/content.ap?thisId=500038530>

Vurdering av hubrolokaliteten i Dolmsundet

Hubrobestanden på Hitra og Frøya har hatt en negativ utvikling de siste ti år. Det har vært en nedgang i antall aktive territorier. Det har i samme tidsrom blitt registrert en svært dårlig ungeproduksjon. Flere av territoriene er forlatt på grunn av arealinngrep som hyttebygging. DN mener utbygging av hytteområder, som har foregått og foregår i stort omfang på Hitra og Frøya, i praksis må ses på som irreversible arealinngrep.

Den dårlige ungeproduksjonen i regionen tyder på at hubroen her har problemer med å skaffe nok mat til å fø opp ungene. Hubroparet i Dolmsundet skiller seg positivt ut i forhold til ungeproduksjon. Dette tyder på at territoriet er av høy kvalitet. Siden 2002 har dette paret produsert 8 unger, og er mest produktiv av alle kjente par i Sør-Trøndelag. "Nest-beste" par er på Frøya, og har produsert 5 unger i samme tidsrom. Lokaliteten ved Dolmsundet anses som en sikker "leverandør" av hubrounger og forsyner andre områder i regionen der det er svakere bestander.

Til tross for de kunnskapsmangler vi har omtalt tidligere, er ikke DN i tvil om at lokaliteten i Dolmsundet må vurderes som spesielt viktig for utviklingen av hubrobestanden i dette kystområdet.

Konsekvenser av utbygging av rv. 714 for hubrolokaliteten i Dolmsundet

Ved befarings ved lokaliteten den 27.11.2009, ble den planlagte vegtraseen vist i forhold til hubroens hekke- og leveområde med reirsted og jaktmarker. Vegen er planlagt å gå gjennom leve- og hekkeområdet. Den er ikke planlagt å gå direkte gjennom, men rett nedenfor selve reirgropa. Nærområdet til selve hekkeplassen der vegen er planlagt, bruker hubroen til hvile og postering. Det er registrert aktuelle hvileplasser som bekrefter dette.

Området som hubroen bruker er åpent og det er liten høgdeforskjell fra reirstedet og ned til der vegen er planlagt. Hubroens toleranse for fortsatt bruk som hekkested og leveområde vil være ekstra liten med en så liten høgdeavstand til en mye trafikkert veg.

Selv om hovedtrafikken forutsettes å gå på ny rv. 714, forutsettes at eksisterende riksveg skal opprettholdes som lokal veg. Hekkeplassen til hubroen blir da liggende mellom to veger. Dette vil bety at det vil være svært begrenset med uberørte/beskyttede områder nær hekkeplassen og at hubroens

behov for avskjermede hvileområder for voksenfugl og oppvekstområder for unger som forflytter seg ut av reirgropen i umiddelbar nærhet til hekkeklassen, ikke vil bli dekket opp på en tilfredsstillende måte.

At vegen vil gå nær inntil og rett under hekkehylla og skjære gjennom kjerneområdet for hubroparet, gjør at DN ikke er i tvil om at hekkelokaliteten og leveområdet vil gå tapt dersom rv. 714 blir bygget ut slik reguleringsplanen forutsetter.

Fordi vegtraseen går svært nær selve hekkelokaliteten og gjennom funksjonsområdet, kan ikke DN se at det er mulig eller aktuelt å gjennomføre avbøtende tiltak av rimelig omfang og kostnad som kan bidra til at hubroen vil fortsette å bruke lokaliteten. Det er DNs vurdering at dersom lokaliteten skal kunne videreføres som hekke- og leveområde for hubro, må det velges en annen trasé for ny rv. 714.

Det eneste avbøtende tiltak en kan regne med vil virke, vil være å legge vegen i tunnel over en lang strekning under hekke- og leveområdet. Men en slikt tunnelløsning mener DN må ses på som et annet alternativ enn reguleringsplanens. Det vil være vesentlig mer kostbart å bygge enn vegen i reguleringsplanen. I tilfellet veg i tunnel skal vurderes, bør det utredes som et nytt alternativ og avveies i forhold til andre alternative trasevalg for rv. 714 på hele strekningen, som den allerede utredete "rett-fram-traseen" Melkvika - Vågan.

Hubroens status etter internasjonale konvensjoner, relevant EU regelverk, den norske "Rødlista", naturmangfoldloven og Handlingsplan for hubro

Konvensjoner

Det lave antallet og en negativ bestandsutvikling gjør at hubroen er inkludert i flere internasjonale konvensjoner som Norge har undertegnet og ratifisert, og som har som formål å beskytte arter, bestander og leveområder som er truet.

Bern-konvensjonen

(Konvensjonen om vern av europeiske arter av ville planter og dyr og deres naturlige leveområder)

Hubro står på liste II i Bern-konvensjonen. Lista omfatter de dyreartene som skal undergis et strengt nasjonalt vern. Norge har en klar forpliktelse til å ivareta de artene som er inkludert i denne lista og deres leveområder.

For å fremme en bedre ivaretagelse av de truede artene og deres leveområder er det i regi av Bern-konvensjonen gjennom "Emerald Network" initiert et nettverk av spesielt viktige områder for artene. Dette nettverket av viktige områder for biologisk mangfold i Europa er en forpliktelse Norge har under Bern-konvensjonen.

Områdene i Emerald Network skal sikre overlevelsen av truede arter og naturtyper i et europeisk perspektiv. Hvert medlemsland skal gjennom et pilotprosjekt utrede sin del av forpliktelsene i nettverket. Emerald Network er et parallelt nettverk til EUs NATURA 2000 som bygger på de samme forutsetningene.

Lenken til Miljøstatus i Norges nettsted for Bern-konvensjonen er:

<http://www.miljostatus.no/Tema/Dyr-og-planter/Bernkonvensjonen/>.

Lenken til DNs nettsted for Bernkonvensjonen er:

<http://www.dirnat.no/content.ap?thisId=500022701#>

CITES-konvensjonen

(*Convention on International Trade in Endangered Species - Washingtonkonvensjonen*).

Hubro står oppført på Liste II etter konvensjonen om internasjonal handel med truede arter av ville planter og dyr, CITES. Konvensjonen har som mål å regulere handelen slik at ikke ukontrollert etterstrebelse fører til utryddelse eller sterk desimering av ville bestander. Liste II etter konvensjonen omfatter arter som ikke umiddelbart er utrydningstruet, men raskt kan stå i fare for å bli det. For å kunne inn- eller utføre disse artene, kreves særlige import- eller eksporttillatelser.

Lenken til Miljøstatus i Norges nettsted for CITES-konvensjonen er:

<http://www.miljostatus.no/Tema/Internasjonalt/Avtaler/Dyr-og-planter-avtaler-ny/>.

Lenken til DNs nettsted for CITES-konvensjonen er:

<http://www.dirnat.no/cites/?language=0>

Relevant EU regelverk

EUs Fugledirektiv

Den europeiske unionens fugledirektiv (79/409/EEC) er ikke en del av EØS-avtalen og derfor ikke implementert i det norske regelverket. Det er altså ikke direkte forpliktende for Norge. Ved en vurdering av hvordan hensynet til hubroens leveområder konkret skal avveies i en arealbrukskonflikt, er det likevel viktig også å se på gjeldende regelverk for forvaltning av arten og leveområdene i våre naboland, bl.a. EUs regelverk på området.

Hubroen er oppført i Fugledirektivets Vedlegg 1, (Annex 1), som omfatter arter som er i fare for utryddelse, er utsatt for særlige endringer i leveområdet, er antatt sjelden som følge av små bestander eller begrensede leveområder, eller som krever særlig oppmerksomhet knyttet til forhold i leveområder.

Direktivet forutsetter at det skal gjøres særlige tiltak for å bevare artenes livsmiljø for å sikre overlevelse og reproduksjon i de områdene de forekommer. De best egnede områdene for å ivareta artens antall og utbredelse skal gis særlig beskyttelse.

Selv om Fugledirektivet altså ikke direkte forpliktende for Norge har Regjeringen i St. meld. nr. 23 (2005 - 2006) "Om gjennomføring av Regjeringens europapolitikk" understreket at Norge vil følge opp gode miljøinitiativ fra EU og ta i bruk det beste i EUs lovgivning, også på områder som ikke omfattes av EØS-avtalen. Stortinget har sluttet seg til dette.

I Ot.prp. 1 (2009 – 2010) for Statsbudsjettet for 2010 står det: "Ein tek sikte på å utvikle norsk vernepolitikk meir i tråd med EUs NATURA 2000 i høve til etablering av område og rapportering via det europeiske miljøbyrået (EEA). Naturvern er ikkje ein del av EØS-avtala, men

Miljøverndepartementet har fulgt EUs arbeid på dette området tett i samband med arbeidet med ny naturmangfoldlov. Naturmangfoldlova gjer at norsk naturforvaltning er lyfta opp på EUs nivå.”

Rødlista

I Artsdatabankens ”Rødliste” over trua og sårbare arter fra 2006 er hubroen klassifisert som ”sterkt truet” (EN), som er den nest høgste klassifiseringa av truethet, lavere enn ”kritisk truet” (CR) og høgere enn ”sårbar” (VU). Den har fått kategorien ”sterkt truet” på grunn av kraftig bestandsreduksjon (Gjershaug m.fl. 2006). I Artsdatabankens kriteriedokumentasjon heter det:

”Vi har relativt dårlig kunnskap om bestandsutvikling for denne arten i Norge. Bestanden i innlandet på Østlandet ser ut til å ha vært i svak vekst, mens det er meldinger om betydelig bestandsnedgang langs deler av kysten og i innlandet i Midt-Norge og Nord-Norge. I Møre og Romsdal er bare 30-40 lokaliteter nå aktive av 112 aktive områder i perioden 1970-1984. Kystbestanden er utsatt både for miljøgifter, kraftlinjer og vindkraftutbygging. Vi finner det rimelig å anta at det har vært en bestandsnedgang på minst 20% de siste 18 år (2 generasjoner).”

Lenken til Artsdatabankens status for arten Hubro er:

<http://www.artsdatabanken.no/Article.aspx?m=39&amid=1864>

Naturmangfoldloven

Naturmangfoldloven trådte i kraft 1.7.2009. Loven har som formål at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern.

Vi viser til §§ 8 – 12 gjelder ”miljørettsprinsipper”, § 8 kunnskapsgrunnlag, § 9 føre-var-prinsippet, § 10 økosystemtilnærming, § 11 kostnader ved miljøforringelse og § 12 miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder. I § 12 forutsettes det, for å begrense skade på naturmangfoldet, at skal tas utgangspunkt i driftsmetoder, driftsteknikk og lokalisering (vår understreking) som, ut fra en samlet vurdering av mangfoldet og økonomiske forhold, gir de beste samfunnsmessige resultater. I denne saken har en kunnskap om at store og prioriterte miljøverdier kan gå tapt ved valg av en løsning. Mens det foreligger et alternativ som ivaretar alle viktige samfunnsforhold på en god måte og som ikke er urimelig kostbart.

I tillegg til at loven i § 5 har et generelt forvaltningsmål for arter, forutsettes det etter lovens § 23 at det ved forskrift skal velges ut nærmere angitte arter som ”prioriterte arter”. Ved utvelgelsen skal det bl.a. legges vekt på om arten har en bestandssituasjon eller bestandsutvikling som strider mot det generelle forvaltningsmålet i § 5 og om det er internasjonale forpliktelser knyttet til arten. For arter som utpekes kan det i forskriften angis regler om bl.a. økologiske funksjonsområder knyttet til arten.

Hubro er oppført på en liste som DN har utarbeidet over aktuelle kandidater for prioritering. Aktuelle arter er drøftet bl.a. med nærings- og frivillige miljøvernorganisasjoner i desember 2009.

Loven forutsetter i § 8 om kunnskapsgrunnlaget at beslutninger som berører naturmangfoldet så langt det er rimelig skal bygge på kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, og av effekten av påvirkninger.

Handlingsplan for hubro

Som ledd i arbeidet med å stanse tapet av biologisk mangfold innen 2010 har DN utviklet handlingsplaner for enkelte arter som i dag er truet av utryddelse i Norge og der tiltak av mer generell karakter innen naturforvaltninga ikke alene vil være tilstrekkelig. Fram til nå er det utviklet planer for 12 enkeltarter som publisert og det arbeides etter. Det gjelder fjellrev, damfrosk, rød skogfrue, stor salamander, åkerrikse, elvemusling, hortulan, elvesandjeger, sinoberbille, dverggås og horndykker i tillegg til hubro. Handlingsplaner for knapt 20 arter i tillegg er under arbeid. Utvalg og prioritering av arter er gjort i nær kontakt med MD. De faglige gjennomganger bygger på statuser og dokumentasjon fra Artsdatabanken. Det gjennomføres mer kartlegging for mange av artene.

DNs nettsted for disse handlingsplanene er:

<http://www.dirnat.no/content.ap?thisId=500038291>.

I handlingsplanen for hubro gjennomgås utbredelse og bestandsutvikling for arten i Europa, i Norge og ulike landsdeler og trusselfaktorer. Utbygginger og inngrep er generelt en trussel mot hekke- og leveområdene og hubroen er sårbar for menneskelig aktivitet og forstyrrelser, f.eks. fra skogsdrift eller ferdsl i forbindelse med utbygginger.

Foreslåtte tiltak i planen omfatter bl.a. å ”Ta bedre hensyn til hubroen i arealplanleggingen” og å ”Forhindre forstyrrelser fra folk og sau”, i tillegg til informasjonstiltak, kartlegging og overvåking, tiltak for å redusere elektroksjon i forbindelse med kraftledninger (kortslutning ved kontakt til ledninger) og særskilt forvaltning av et område i Lurøy i Nordland som har den tettste kjente forekomst av hubro i Europa.

DNs faglige vurderinger og tilrådinger

DN mener det ikke kan være tvil om at hekke- og leveområdet for hubro som reguleringsplanen forutsetter at ny rv. 714 skal bygges gjennom, vil gå tapt dersom utbygginga blir gjennomført. En vegtrasé fra Vettastraumen og østover Dolmøya vil gå direkte gjennom hekke- og leveområdet og nær inntil selve hekkelokaliteten.

Dersom rv. 714 skal legges østover Dolmøya fra Vettastraumen er eneste avbøtende tiltak som en kan regne med vil virke, å legge vegen i tunnel over en lang strekning under hubroens hekke- og leveområde. DN ser på en slik løsning som et annet alternativ for rv. 714 enn reguleringsplanens.

Hubro er i Artsdatabankens Rødliste fra 2006 klassifisert som ”sterkt truet”. Arten har fått en slik klassifisering på grunn av en kraftig bestandsreduksjon. Hubro er omfattet av flere internasjonale konvensjoner. Disse forutsetter en sterk beskyttelse av leveområder, tiltak for å sikre overlevelse og reproduksjon og forbud mot handel med arten.

Hubro er en av et fåtall arter som DN har utarbeidet en egen handlingsplan for som ledd i arbeidet med å stanse tapet av biologisk mangfold innen 2010. Hubro er blant de arter som er til vurdering som "prioritert art" etter naturmangfoldlovens § 23. En status som "prioritert art" forutsetter at en gjennom forskrift fastlegger rammer for beskyttelse av artens funksjonsområder.

Hitra og Frøya er påvist å være viktige leveområder for hubro. Lokaliteten ved Dolmsundet er dokumentert å være det hekke- og leveområdet i dette distriktet som har hatt den mest stabile og største ungeproduksjonen av alle lokalitetene på Hitra og Frøya siden den ble kjent. Selv om det ligger nær veg, er området relativt skjermet og ikke mye beferdet. Dersom en annen trase velges for rv. 714, kan leveområdet fortsatt være et relativt skjermet område med begrenset ferdsel og påvirkning og en kan forvente at det vil bli brukt som hekke- og leveområdet i framtida.

Ut fra dette anbefaler DN at klagen fra Norsk Ornitologisk Forening, Verdens Villmarksfond Norge og Naturvernforbundet i Sør-Trøndelag tas til følge. DN mener hensynet til hekke- og leveområdet for hubro i seg selv er en tilstrekkelig begrunnelse for å velge en annen vegtrasé.

Det foreligger utredet et godt alternativ til traseen gjennom hekkeområdet. DN tilrår at en tar opp igjen den allerede utredete "rett-fram-traseen" Melkvika – Vågan. DN mener verdien av å skåne hubrolokaliteten i seg selv er verdt ekstra kostnader i den størrelsesorden som er nevnt for traseen" Melkvika – Vågan.

I tillegg til at hubrolokaliteten skånes, har "rett-fram-traseen" også fordeler for andre samfunnshensyn. En utbygging av Melkvika – Vågan innebærer en innkorting av kjørelengden mellom Hitra og Frøya på ca 5 km på for veg med en trafikkmengde på 1500 – 2000 kjøretøyer i døgnet, ÅDT. Det ser for DN ut som "rett-fram-traseen" Melkvika – Vågan på alle måter framstår som det mest framtidsrettete og samfunnsnyttige alternativet.

Med hilsen

Elektronisk dokumentert godkjenning, uten underskrift

Janne Sollie
Direktør

Berit Lein

Kopi:

Hitra kommune, Postmottak, 7240 HITRA
Fylkesmannen i Sør-Trøndelag, Statens Hus, 7005 TRONDHEIM
Sør-Trøndelag fylkeskommune, Erling Skakkes gt. 14, 7004 TRONDHEIM

Fiskeri- og kystdepartementet, Postboks 8118, 0032 OSLO
Kystverket, Serviceboks 2, 6025 ÅLESUND
Nærings- og handelsdepartementet, Postboks 8014, 0030 OSLO
Samferdselsdepartementet, Postboks 8010, 0030 OSLO

Norsk Ornitologisk Forening, Postboks 139, 7401 TRONDHEIM
WWF-Norge, Postboks 6784, 0130 OSLO
Naturvernforbundet i Sør-Trøndelag, Sandgata 30, 7012 TRONDHEIM

Vedlegg

Vedlegg til brev fra Direktoratet for naturforvaltning til Miljøverndepartementet datert 15.1.2010 om Reguleringsplan ny riksveg 714 over Dolmøya, Hitra kommune - Klagesak knyttet til hubrolokalitet, DNs ref.: 2008/15426. Arkivkode: 725.1/1617.

REFERANSER TIL DEN FAGLIGE GJENNOMGANGEN

BirdLife International 2004. Birds in Europe. Population estimates, trends and conservation status. Cambridge, UK: BirdLife International. BirdLife Conservation Series 12. 374 pp.

Cramp, S. (ed.). 1985. Handbook of the Birds of Europe, the Middle East and North Africa. Vol. IV. Terns to Woodpeckers. Oxford Univ. Press, Oxford.

Direktoratet for naturforvaltning 2009. Handlingsplan for hubro *Bubo bubo*. Rapport 2009-1

Fremming, O. R. 1986. Bestandsnedgang av hubro (*Bubo bubo*) i Øst-Norge 1920-1980. Viltrapport 40: 1-45.

Gjershaug, J. O., Kålås, J. A., Lifjeld, J., Strann, K.-B., Strøm, H. & Thingstad, P. G. 2006. Fugler Aves. S. 355-363 i: Kålås, J. A., Viken, Å. & Bakken, T. (red.). Norsk Rødliste 2006 – 2006 Norwegian Red List. Artsdatabanken, Norge.

Glutz, U. N. von Blotzheim (red.). 1980. Handbuch der Vögel Mitteleuropas, 9. Akademisches Verlagsgesellschaft, Wiesbaden.

Jacobsen, K.-O., Øien, I. J., Steen, O. F., Oddane, B. & Røv, N. 2008. Hubroens bestandsstatus i Norge. Vår Fuglefauna 31: 150-158.

Pearson, M. 2008. Situasjonsrapport for hekkende hubro i Frøya og Hitra kommuner, i Sør-Trøndelag. Upublisert rapport.

Øien, I. J., Steen, O. F., Jacobsen, K.-O. & Oddane, B. 2009. Hubroen i Norge: Resultater fra nasjonal kartlegging i 2008. Vår Fuglefauna 32: 150-156.
